

Hyvinvointikoordinaattorin toimen perustaminen

Hyvapltk 25.04.2023 § 20
269/01.01.00.00/2023

Valmistelija

sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja Juha Valta p. 044 4970 400

Kuntalain mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Lisäksi terveydenhuoltolaissa määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä ja vahvistaa osallisuutta. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikilla kunnan toimialoilla. Se parantaa kuntalaisten elämänlaatua, lisää työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua.

Kunnan tehtävänä on seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä eri väestöryhmissä. Tämä tarkoittaa tiedon tuottamista esimerkiksi sosioekonomisen aseman, koulutustaustan tai asuinalueen mukaan. Tieto on strategisten tavoitteiden perusta. Tavoitteiden täytyy perustua paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Päätöksenteossa tulee huomioida päätösten arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.

Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnan on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmistettava valtuustolle edellä mainituista asioista valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma.

Hyvinvointikoordinaattori on keskeinen kunnan eri toimialoja yhdistävä sekä alueellista yhteistyötä koordinoiva toimija. Jo 88 % kunnista on nimennyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattorin tai vastaavan.

Hyvinvointikoordinaattori huolehtii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyöstä kunnan eri sektoreiden, muiden toimijoiden sekä alueellisten toimijoiden kanssa.

Hyvinvointikoordinaattorin keskeisiä tehtäviä ovat:

- suunnitella, koordinoida ja toteuttaa strategiaamme mukaisesti kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä yhteistyönä muiden toimijoiden kanssa
- hyvinvointitavoitteiden valmistelu ja niiden toteutumisen seuranta
- hyvinvointikertomuksen, -suunnitelman ja vuosittaisen raportin laatiminen sekä suunnitelmiin liittyvä tiedonkeruu ja seuranta
- toimia ehkäisevän päihdetyön, lähisuhdeväkivallan sekä osallisuus- ja kotouttamisohjelman yhdyshenkilönä
- toimii hyvinvointialueen ja kunnan välisenä yhdyshenkilönä

- toimia kunnan hyvinvointityöryhmän valmistelijana ja sihteerinä sekä raportoida kunnan johtoryhmälle hyvinvointitilanteesta ja osallistua vuosittaisen talousarvion ja kunnan strategian valmisteluprosessiin
- kaikenikäisten tukeminen ja toiminta sekä järjestöavustukset (sisältää kaikki harkinnanvaraiset avustukset)
- sekä muut erikseen sovittavat tehtävät.

Vuoden 2023 alusta alkaen otettiin käyttöön Hyte-kerroin, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus. Hyte-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Jo nyt tehtävä työ tulee siis vaikuttamaan rahoitukseen.

Hyte-kerroin lasketaan siihen valittujen indikaattorien pohjalta. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: 1) toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja 2) tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista.

- 1) Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (15 kpl) mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on".
Toimintaa kuvaavat indikaattorit:
 - peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria)
 - liikunta (5 yksittäistä indikaattoria)
 - kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria)
 - kulttuuri (1 yksittäinen indikaattori)
- 2) Tulosindikaattorit (6 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä.
Tulosindikaattorit on valittu näiden periaatteiden mukaan:
 - kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin
 - eri ikäryhmät ovat edustettuina
 - jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen, mitataan tulosindikaattoreissa lähtökohtaisesti muutosta
 - tavoite on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan

Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrääjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja. Laskenta tapahtuu seuraavasti: hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin / koko maan hyte-kerroin, joka vuonna 2023 on 67.

Esimerkiksi 10 000 asukkaan kunta voi saada hyte-työn onnistumisesta riippuen: $18,89 \text{ €/asukas} \times 10\,000 \text{ asukasta} \times 40/67 = 112\,500 \text{ euroa}$ tai $18,89 \text{ €/asukas} \times 10\,000 \text{ asukasta} \times 80/67 = 225\,000 \text{ euroa}$

Hyvinvointikoordinaattorilta edellytetään ylempää korkeakoulututkintoa, kokemusta hyvinvointiin liittyvistä tehtävistä sekä projektityyppisen työskentelyn hallintaa. Lisäksi edellytetään kykyä työskennellä laajassa verkostossa kunnan kaikkien toimialojen ja hyvinvointialueella toimivien muiden asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää itsenäistä työskentelyotetta, kehittämisorientoitunutta tapaa toimia, taitoa hallita laajoja kokonaisuuksia, hyviä vuorovaikutustaitoja ja suullista sekä kirjallista ilmaisutaitoa.

Esittelijä	sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja Juha Valta
Päätösesitys	Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että kunnanhallitus perustaa sivistys- ja hyvinvointipalveluihin hyvinvointikoordinaattorin toimen 1.8.2023 alkaen. Hyvinvointikoordinaattorin toimen kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto. Palkkaus toimessa tulee KVTES:n mukaan. Palkkahinnoitteluryhmä on eräät hallinnon asiantuntijatehtävät 01ASI040. Hyvinvointikoordinaattorin esimiehenä toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja.
Päätös	Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi toimialajohtajan esityksen yksimielisesti.